

Handling 2026 nr 6

Yttrande över motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Den av Axel Darvik, Sofie Gyllenwaldt, Jessica Blixt och Kristina Norén Lallo väckta motionen avslås med hänvisning till yttrande från S, V och MP den 18 december 2025.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Pär Gustafsson (L) yrkade att motionen skulle tillstyrkas.

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkade att motionen skulle avstyrkas med hänvisning till yttrande från S, V och MP den 18 december 2025.

Vid omröstning röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) och ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Viktoria Tryggvadottir Rolkas yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Pär Gustafsson (L), Dan-Ove Marcelind (KD) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstade för bifall till Pär Gustafssons yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla Viktoria Tryggvadottir Rolkas yrkande.

Representanterna från S, V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från
den 18 december 2025.

Göteborg den 14 januari 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande
2025-12-18

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

Nr 36

Yttrande angående – Motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdag

Yttrandet

Motionen lyfter angelägna frågor men de hanteras bäst i respektive nämnd för att hitta anpassade lösningar utifrån verksamhet och ålder. Flera kommuner har börjat använda verktyg för att blockera sociala medier under skoltid. Bland annat har Malmö Stad ett pågående pilotprojekt som kom till på initiativ av förvaltningen. Erfarenheterna därifrån visar på en upplevd förbättrad studiero men också att elever snabbt hittar vägar runt begränsningarna. Digitala verktyg ska självklart användas till undervisningen, inte distrahera den, och för att hitta rätt metoder för detta behöver skolledning och personal vara med och ta fram detta.

Mot bakgrund av detta avslår vi motionen för att frågeställningarna i stället ska bemötas och hanteras vidare i respektive nämnd.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-10-27

Ärendenummer SLK-2025-00748

Handläggare

Joacim Englund

Telefon: 031-368 02 11

E-post: joacim.englund@stadshuset.goteborg.se

Motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Motionen

Axel Darvik (L), Jessica Blixt (D), Sofie Gyllenwaldt (M) och Kristina Norén Lallo (KD) föreslår att kommunfullmäktige ger grundskolenämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att översiktligt beskriva i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag. Nämnderna ska också få i uppdrag att föreslå åtgärder som gör det möjligt att i största möjliga utsträckning säkerställa att elevernas digitala utrustning används i enlighet med skolans kunskapsuppdrag.

Motionärerna konstaterar att skolans digitala resurser ska vara ett stöd för lärande och inte en källa till distraktion. Enligt motionärerna visar forskning att ökad skärmtid och tillgång till icke-pedagogiska digitala plattformar under skoltid kan leda till sämre koncentration och lägre studieresultat. I motionen hänvisas till Skolverkets rapport om 15-åringars användning av digitala verktyg där det framgår att det finns ett negativt samband mellan användning av digitala verktyg för annat än lärande i skolan och elevernas kunskapsresultat. Motionärerna ser positivt på digitala verktyg i undervisningen när de används i genomtänkt pedagogiskt syfte men konstaterar att det kräver tydlig styrning, kontroll och ansvar.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden och utbildningsnämnden. Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Grundskolenämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning Protokollsanteckning MP

Utbildningsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning Reservation M
--------------------	---

Remissinstansernas överväganden

Grundskolenämnden instämmer i att digitala verktyg ska fungera som ett pedagogiskt stöd för lärande och nämnden kan bekräfta den utmaning som många lärare upplever med digitala distraktioner. Tekniska verktyg och rutiner för att hantera situationen har implementerats. Elevers internetåtkomst är begränsad med webbfilter som blockerar olagligt och uppenbart skadligt innehåll och lärare har tillgång till verktyg för att styra vilka webbplatser som får användas på elevernas digitala verktyg under lektionstid.

Nämnden konstaterar att ett det är tids- och resurskrävande att manuellt blockera olämpliga sidor då nya webbplatser och tjänster ständigt uppstår. Gränsdragningen kan vara komplex eftersom en webbplats som kan utgöra en distraktion i ett sammanhang i ett annat kan fungera som en central lärresurs. Elever behöver kunna söka information, använda digitala verktyg och navigera på internet för att uppfylla kunskapskraven. En alltför restriktiv syn på vad som främjar skolans kunskapsuppdrag riskerar att motverka skolans uppdrag att bygga upp elevernas digitala kompetens och kritiska tänkande.

Grundskolenämnden hänvisar till att det i Skolverkets rapport om 15-åringars användning av digitala verktyg beskrivs att den mest effektiva och långsiktiga strategin för att motverka digital distraktion är att stärka lärarnas kompetens och tillhandahålla de verktyg som behövs för att hantera digitala distraktioner i klassrummet. Enligt nämnden visar även OECD:s analyser att elever som upplever sig ha hög digital kompetens distraheras mindre samt att lärares kompetensutveckling är en viktig faktor för att upprätthålla en miljö där eleverna kan koncentrera sig.

Utbildningsnämnden konstaterar att motionen adresserar en reell utmaning. Nämnden är väl medveten om att digitala distraktioner är en påtaglig svårighet i lärarnas vardag och att det från verksamheten efterfrågas effektiva verktyg för att stärka studiero. Nämnden bedömer dock att de föreslagna tekniska åtgärderna är problematiska då de inte utgör ett effektivt stöd för lärarna i deras uppdrag att skapa en god lärmiljö och främja elevernas kunskapsutveckling. Dessutom finns tekniska och ekonomiska hinder att begränsa tillgången till vissa webbplatser i praktiken.

Förutom de praktiska hindren ser nämnden att det finns tunga principiella och juridiska skäl. Det skulle vara en oproportionerlig åtgärd att generellt begränsa myndiga och nästintill myndiga individers tillgång till information och därmed inskränka deras autonomi och ansvar. Det finns även en risk för ökad digital ojämlikhet om elever som inte har tillgång till egna digitala verktyg uteslås från delar av det digitala samhället. Förslaget kan också stå i konflikt med barnkonventionen som slår fast barns rätt att söka, ta emot och sprida information.

Utbildningsnämndens samlade bedömning är att det är ett mer ändamålsenligt förhållningssätt att se digitaliseringen som en integrerad del av det pedagogiska

uppdraget. Förslagen i motionen är pedagogiskt kontraproduktiva och saknar stöd i de slutsatser som Skolverket drar i den forskning motionärerna hänvisar till. Fokus bör även fortsättningsvis ligga på att stärka det pedagogiska ledarskapet, stödja lärarna i att bedriva en högkvalitativ undervisning och ge elever de kompetenser som krävs för att navigera i ett digitalt samhälle.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grundskolenämnden bedömer att en utredning inte skulle medföra några betydande kostnadsökningar. Däremot ser nämnden att en viss undanträngningseffekt av andra utredningar och uppdrag skulle kunna ske då förvaltningens resurser och kapacitet kan behöva omfördelas för att genomföra utredningen.

Utbildningsnämnden bedömer att motionens förslag skulle medföra betydande kostnader. Att implementera och löpande administrera ett heltäckande och ständigt uppdaterat filtreringssystem är resurskrävande. Nämnden anser att dessa medel skulle kunna användas mer effektivt för pedagogisk utveckling som stärker lärares digitala didaktik och elevers förmåga till självreglering.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har med utgångspunkt från remissinstansernas yttranden inte funnit några särskilda aspekter på förslaget.

Bedömning ur social dimension

Grundskolenämnden hänvisar till Skolverkets rapport 2024:5 Svenska 15-åringars användning av digitala verktyg – Nordiska jämförelser utifrån PISA 2022. Enligt rapporten ligger svenska elevers användning av digitala verktyg till annat än lärande i skolan nära OECD-genomsnittet. Bland de nordiska länderna upplever elever i Sverige och Finland i något högre grad att digitala verktyg orsakar distraktion jämfört med elever i de andra nordiska länderna. I samtliga länder är distraktion av det egna användandet något vanligare än att distraheras av andras användande. Merparten av eleverna är kritiska till att skolan ska sätta upp filter för spel och sociala medier samt till att lärare ska övervaka vad de gör på sina datorer i skolan.

Utbildningsnämnden framhåller att skolans roll är att rusta elever för ett aktivt och ansvarsfullt deltagande i ett digitalt samhälle. Här innefattas att utveckla förmågan till källkritik, självreglering och att göra medvetna val. Detta är kompetenser som är avgörande för såväl högre studier som för arbetsliv. Införandet av tekniska spärrar riskerar att motverka skolans fostransuppdrag. Förslaget tangerar barnkonventionens artiklar om barns rätt till information.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2025-10-21 § 147
3. Utbildningsnämndens handlingar 2025-10-21 § 133

Handling 2025 nr 146**Motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M),
Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD)
om utredning av elevers tillgång till
nätplattformar som inte främjar skolans
kunskapsuppdrag**

Skolans digitala resurser ska vara ett stöd för lärande, inte en källa till distraktion. Trots befintliga filter och spärrar rapporterar skolpersonal att elever ofta kringgår dessa genom exempelvis QR-koder och mobiltelefoner.

Forskning visar att ökad skärmtid och tillgång till icke-pedagogiska digitala plattformar under skoltid kan leda till sämre koncentration och lägre studieresultat. Enligt Skolverkets rapport om 15-åringars användning av digitala verktyg finns ett negativt samband mellan användning av digitala verktyg för annat än lärande i skolan och elevernas kunskapsresultat.

Vi ser positivt på digitala verktyg i undervisningen när de används i genomtänkt pedagogiskt syfte. Men det kräver tydlig styrning, kontroll och ansvar.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att:

1. Översiktligt beskriva i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.
2. Föreslå åtgärder som gör det möjligt att i största möjliga utsträckning säkerställa att elevernas digitala utrustning används i enlighet med skolans kunskapsuppdrag.

Axel Darvik (L)

Jessica Blixt (D)

Sofie Gyllenwaldt (M)

Kristina Norén Lallo (KD)

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-10-21

§ 147 Ärendenummer GSF-2025-03595

Yttrande över motion om att utreda elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Beslut

Grundskolenämnden avstyrker motionen om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-22, som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag. Remissvaret ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 27 oktober 2025.

Handlingar

1. Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-22
2. Motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Yrkanden

Jessica Blixt (D) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Hillevi Werring (MP) yrkar bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Axel Darvik (L) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkande från Jessica Blixt (D) och Axel Darvik (L) och finner att nämnden bifallit förvaltningens förslag.

Omröstning begärs.

Omröstning

Grundskolenämnden godkänner följande ordning för omröstning: Ja-röst till förvaltningens förslag och nej-röst för bifall till yrkandet från Jessica Blixt (D) och Axel Darvik (L).

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Azra Mustafic (V), Kochar Wallad Begi (S), Hillevi Werring (MP) och Ante Bränholm (V) röstar ja.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-10-21

Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D), Axel Darvik (L) och Veronica Oxklint (SD) röstar nej.

Med 5 ja-röster röster mot 4 nej-röster har grundskolenämnden beslutat att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Protokollsanteckning

Hillevi Werring (MP) får anteckna följande till protokollet:

Majoriteten delar till viss del motionärernas bild och ser gärna en dialog över partigränserna. Majoriteten ämnar återkomma med inriktning för hur förvaltningen ska arbeta med frågan i genomförandeplanen.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-22

Ärendenummer GSF-2025-03595

Handläggare

Amanda Andersson

E-post amanda.2.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om att utreda elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden avstyrker motionen om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-09-22, som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att översiktligt beskriva i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag, samt föreslå åtgärder som gör det möjligt att i största möjliga utsträckning säkerställa att elevernas digitala utrustning används i enlighet med skolans kunskapsuppdrag.

Förvaltningen instämmer i utmaningen med digitala distraktioner och har implementerat tekniska lösningar som webbfilter och fokusverktyg för att ge lärare kontroll över lärmiljön. Däremot bedöms kartläggning av webbsidor vara ineffektivt och gränsdragningen av vad som främjar skolans kunskapsuppdrag eller inte är komplex. En alltför restriktiv syn riskerar att motverka skolans uppdrag att bygga upp elevers digitala kompetens och kritiska tänkande. Förvaltningen arbetar med tekniska lösningar och anser att en mer effektiv väg framåt är att fortsätta stärka lärares digitala kompetens och kompetensutveckling inom området.

Utifrån ovanstående anser grundskoleförvaltningen att motionen bör avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att en utredning inte skulle medföra några betydande kostnadsökningar, samt att eventuella kostnader som kan uppstå bedöms vara relativt låga och kan hanteras inom ramen för förvaltningens budget. Däremot skulle en viss undanträngningseffekt av andra utredningar och uppdrag kunna ske, då förvaltningens resurser och kapacitet kan behöva omfördelas för att genomföra utredningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barnkonvention är sedan den 1 januari 2020 svensk lag. I barnkonventionen finns bland annat bestämmelser om att barn har rätt till utbildning och att skolan ska hjälpa barnet att utvecklas (artiklarna 28 och 29).

Enligt skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Elever ska också tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (1 kap. 4 § och 5 kap 3 §).

Bedömning av barnets bästa

Enligt Skolverkets rapport (2024:5) använder två tredjedelar av eleverna digitala verktyg för annat än lärande i skolan mindre än en timme om dagen, eller inte alls, vilket är nära OECD-genomsnittet. Det inkluderar användande på lektioner, raster och håltimmar. Av rapporten framgår att det i Sverige är vanligare bland elever med en högre socioekonomisk bakgrund att använda digitala verktyg upp till en timme per skoldag för annat än lärande, medan elever med lägre socioekonomisk bakgrund i större utsträckning uppgav att de inte gör det alls. Inga könsskillnader observerades i detta avseende.

Bland de nordiska länderna upplever elever i Sverige och Finland i högre grad att digitala verktyg orsakar distraktion. Omkring fyra av tio av de svenska och finska eleverna uppgav att de själva blir distraherade av sin digitala användning under de flesta lektionerna. Det är högre än de i övriga nordiska länderna, där motsvarande siffra är cirka tre av tio. I samtliga länder är distraktion av det egna användandet något vanligare än att distraheras av andras.

Merparten av eleverna är kritiska till att skolan ska sätta upp filter för spel och sociala medier samt till att lärare ska övervaka vad de gör på sina datorer i skolan.

Samverkan

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 14 oktober 2025.

Bilagor

1. Motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Remissvaret ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 27 oktober 2025.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Motionärerna lyfter fram att digitala resurser ska vara ett stöd för lärande och att de ser positivt på verktygen när de används med ett genomtänkt pedagogiskt syfte. Samtidigt som det kräver tydlig styrning, kontroll och ansvar. De lyfter att digitala resurser kan bli en källa till distraktion och att skolpersonal rapporterar att elever kringgår befintliga filter och spärrar med hjälp av exempelvis QR-koder och mobiltelefoner. Motionen hänvisar till forskning som visar att ökad skärmtid och tillgång till icke-pedagogiska plattformar under skoltid kan leda till sämre koncentration och lägre studieresultat. Enligt Skolverkets rapport finns det ett negativt samband mellan att använda digitala verktyg för annat än lärande och elevernas kunskapsresultat.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att:

- Översiktligt beskriva i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.
- Föreslå åtgärder som gör det möjligt att i största möjliga utsträckning säkerställa att elevernas digitala utrustning används i enlighet med skolans kunskapsuppdrag.

Skolinspektionens rapport 2025:10

Skolinspektionen har i sin tematiska tillsyn granskat elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen. Vid drygt en tredjedel av de 60 skolor som ingick i tillsynen förekom otillåten användning av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det innebär att det förekommer användning av digitala enheter som inte följer lärarens instruktion. På samtliga av dessa skolor använde elever de digitala verktyg som skolan försett eleven med utan att följa lärarens instruktioner. På 13 skolor förekom även otillåten användning av mobiltelefoner. Otillåten användning förekommer i mindre utsträckning vid aktiv undervisning och oftast vid eget arbete. Vanligast förekommande är att eleverna spelar spel.

Skolinspektionen ser allvarligt på omfattningen av den otillåtna användningen av de digitala enheter som skolorna försett eleverna med. Att samla in mobiltelefoner förhindrar inte att elever använder andra digitala verktyg på ett otillåtet sätt. I granskningen har Skolinspektionen endast fått enstaka exempel på att det finns tekniska begränsningar i vad elever kan göra på skolans digitala verktyg. I granskningen syns ett mönster som

tyder på att den otillåtna användningen av digitala enheter är mindre vanligt förekommande på skolor där det finns skriftliga rutiner för insamling av digitala enheter.

Skolverkets rapport 2024:5

Skolverket har undersökt 15-åriga elevers självskattade användning av digitala verktyg i skolan och på fritiden i ett nordiskt jämförande perspektiv utifrån enkätdata från PISA 2022 och analyserat hur elevernas användning samvarierar med deras resultat på PISA-provet.

Rapporten visar att användning av digitala verktyg för lärande är mer integrerad i de nordiska skolorna jämfört med OECD-genomsnittet bland annat genom god digital infrastruktur och tillgång till digitala verktyg. Av de nordiska länderna har Danmark den högsta användningen av digitala verktyg i skolan, medan Finland har den lägsta. Sverige ligger mellan dessa, med en något lägre användning än Danmark. Det finns dock stora skillnader i användande av digitala verktyg inom länderna. Ungefär en tredjedel av eleverna i Sverige använder digitala verktyg för lärande i skolan mellan en och tre timmar per dag, medan mindre än en tiondel inte använder dem alls. Flickor och elever med en mer gynnsam socioekonomisk bakgrund uppger att de använder digitala verktyg för lärande i skolan i större utsträckning.

En övergripande slutsats är att sambandet mellan elevers användande av digitala verktyg och deras resultat på PISA-provet inte är entydigt. Relationen varierar från inga samband alls till både positiva och negativa linjära samband, samt samband som är omvänt utformade. Det senare innebär att elever med måttlig användning av digitala verktyg för lärande presterar bäst och de som använder digitala verktygen antingen mycket lite eller mycket presterar sämre. OECD sammanfattar att en måttlig digital användning är positivt förknippad med prestation, medan överanvändning eller felaktig användning är kopplad till sämre resultat på PISA-provet.

Rapporten visar att elevers förmåga till självreglering samvarierar med elevernas prestation på PISA-provet. Elever presterar bättre om de väljer att stänga av notiser från sociala medier och appar under lektionstid samt innan de går och lägger sig. Förmåga till digital självreglering hos 15-åringar understryker att digital kompetens är viktig del av skolans uppdrag. OECD:s analys visar att elever som upplever sig ha hög digital kompetens distraheras mindre av notiser under matematiklektionerna. OECD lyfter fram lärares kompetensutveckling inom detta område som en viktig faktor för undervisningskvaliteten och för att kunna upprätthålla en miljö där eleverna kan koncentrera sig i en miljö som inkluderar digitala verktyg.

Internetstiftelsens delrapport Barnen och internet 2024

Internetstiftelsen ger årligen ut en studie av svenska folkets internetvanor. Delrapporten "Barnen och internet" är en del av studien och belyser barns och ungas digitala vanor, deras relation till internet och sociala medier samt vårdnadshavares och lärares syn på barn/elevers skärmanvändning. I oktober 2024 genomfördes en kompletterande studie med lärare om digitala läromedel och vilken digital kompetens de saknar i undervisningen.

Studien visar att majoriteten av lärarna främst använder tryckta läromedel och att lärare i ökande utsträckning använder digitala läromedel ju äldre eleverna blir. Det är en stor skillnad i svaren mellan lärare och vårdnadshavare gällande bilden av fördelningen av tryckta och digitala läromedel. Lärare i samtliga stadier använder inte digitala läromedel i

den utsträckning som vårdnadshavare upplever. Jämfört med lärarna svarar tre gånger fler vårdnadshavare att deras barns läromedel främst är i digitalt format.

Tre av tio lärare anser att digitala läromedel till övervägande del försvårar inläringen. Ett av de vanligaste svaren från lärare är att digitala läromedel försvårar på grund av distraktioner som gör att eleverna får svårt att fokusera. Skärmarna upplevs påverka inläringen negativt eftersom eleverna får svårare att ta till sig texten och därmed kunskapen från en skärm jämfört med en tryckt bok.

Lärare som anser att digitala läromedel underlättar inläring svarar att eleverna blir hjälpta av att digitalt undervisningsmaterial är tillgängligt och uppdaterat. Digitala läromedel upplevs som roligare av eleverna då de är interaktiva och snabbt kan ge återkoppling vilket ökar elevernas motivation och lust att lära. Det digitala formatet är också anpassningsbart.

Digitala verktyg och cybersäkerhet i grundskoleförvaltningen

Inom Göteborgs skolförvaltningar finns ”Strategisk plan för digitalisering inom utbildningsområdet i Göteborgs Stad”. Planen antogs av respektive nämnder vid årsskiftet 2020/2021 och gäller tills vidare. Planen beskriver vilka områden som behöver prioriteras för att skapa förutsättningar för att barn och elever ska använda digitaliseringens möjligheter och få kunskap om utmaningar och risker. Det övergripande målet är att barn, elever och studerande har likvärdiga och goda förutsättningar att använda digitaliseringens möjligheter för att nå målen, växa som individer och bli delaktiga och medskapande samhällsmedborgare.

Enligt OECD:s definition innefattar digitala verktyg datorer, surfplattor och mobiltelefoner samt webbplatser och programvara som lärplattformar, lärverktyg och appar. Grundskoleförvaltningen ger elever tillgång till digitala verktyg och den enskilda läraren ansvarar för att skapa en god lärmiljö, planera och genomföra undervisningen samt anpassa metoder för att möta elevernas individuella behov. Läraren avgör vilka läresurser, analoga eller digitala, som ska användas.

För att säkerställa en trygg och fokuserad lärmiljö är internetåtkomsten på elevernas digitala verktyg begränsade med hjälp av webbfiler. Dessa filter är aktiva när enheten är anslutna till Göteborgs Stads nätverk.

- Generellt skydd: Ett grundläggande filter blockerar innehåll med pornografi, våld och spel på alla digitala verktyg som är anslutna till nätverket.
- Ytterligare begränsningar: Utöver det generella filtret används SafeSearch i webbläsaren Chrome för att ytterligare skydda mot pornografiskt innehåll. Stora sociala medier som Snapchat och TikTok är blockerade på elevernas digitala verktyg.
- Lärarens verktyg: Lärare har möjlighet att använda fokusrum i tjänsten Trelson. Det är ett verktyg som hjälper läraren att styra elevernas arbetsuppgifter och dämpa digitala distraktioner under lektionstid.

När det digitala verktyget används på andra nätverk, till exempel i hemmet, är dessa filter inte aktiva.

Den 1 juli 2026 kommer ett nationellt mobilförbud införas i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.

Beslut i grundskolenämnden

På grundskolenämndens sammanträde den 20 maj 2025 avslog nämnden ett yrkande från L, D och M med särskilt yttrande från KD, om att utreda elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen instämmer med motionärernas intention om att digitala verktyg ska fungera som ett pedagogiskt stöd för lärande och kan bekräfta den utmaning som många lärare upplever med digitala distraktioner. Förvaltningen har implementerat tekniska verktyg och rutiner för att hantera situationen, till exempel är elevers internetåtkomst begränsad med webbfilter som blockerar olagligt och uppenbart skadligt innehåll som pornografi, våld och spel/vadslagning samt att åtkomsten till vissa sociala medier är blockerad. Lärare har möjlighet att använda fokusrum i Trelson, ett verktyg där läraren kan bestämma vilka webbplatser som får användas på elevernas digitala verktyg under lektionstid och ger läraren kontroll över lärmiljön.

Motionärerna efterfrågar en översiktlig beskrivning i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag. Arbetet med att manuellt blockera olämpliga sidor är en tids- och resurskrävande uppgift eftersom nya webbplatser och tjänster ständigt uppstår. Gränsdragningen kan vara komplex, eftersom en webbplats som kan vara en distraktion i ett sammanhang i ett annat kan fungera som en central lärresurs. Elever behöver kunna söka information, använda digitala verktyg och navigera på internet för att uppfylla kunskapskraven. En alltför restriktiv syn på vad som främjar skolans kunskapsuppdrag riskerar att försvåra detta arbete och motverka skolans uppdrag att bygga upp elevernas digitala kompetens och kritiska tänkande.

Skolverkets rapport pekar mot att den mest effektiva och långsiktiga strategin är att stärka lärares kompetens och tillhandahålla de verktyg som behövs för att hantera digitala distraktioner i klassrummet. OECD:s analys visar att elever som upplever sig ha hög digital kompetens distraheras mindre av notiser under lektionerna och lyfter fram lärares kompetensutveckling som en viktig faktor för att upprätthålla en miljö där eleverna kan koncentrera sig.

Grundskoleförvaltningen anser därmed att motionen bör avstyrkas.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se (diarienummer SLK-2025-00748)

Maria Andersson

Helena Sjöberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-10-21

§ 133 Ärendenummer UBF-2025-01369

Yttrande om Motion om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Beslut

1. Utbildningsnämnden beslutar att avstyrka motion från Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

2. Utbildningsnämnden beslutar att detta tjänsteutlåtande lämnas som utbildningsnämndens yttrande till kommunfullmäktige.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens samverkansgrupp 2025-10-13

Yrkanden

Pär Gustafsson (L), 2:e vice ordförande, Hakan Önal (M) och Camilla Harrysson (D) yrkar bifall på motionen från Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD).

Parisa Rezaeivar (S), ordförande, yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Propositionsordning

Ordförande konstaterar att två förslag finns. Ordförande ställer proposition på förslagen och finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtandet.

Votering begärs och ska genomföras.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition:

JA för bifall till tjänsteutlåtandet

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-10-21

NEJ för bifall till motion från Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD)

Joacim Byvik (V), Oscar Linde Svedestad (S), Pija Ekström (S), Linda von Corswant (MP) och Parisa Rezaeivar (S) röstar Ja (5)

Hakan Önal M, Camilla Harrysson D, Pär Gustafsson (L) och Birgit Broddéus (M) röstar nej (4)

Ordförande finner att utbildningsnämnden bifaller tjänsteutlåtandet.

Reservation/er

Hakan Önal (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret/Kommunfullmäktige

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-26

Ärendenummer: UBF-2025-01369

Handläggare: Mattias Linskog

Telefon:

E-post: mattias.linskog@educ.goteborg.se

Yttrande gällande motion om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag

Förslag till beslut

1. Att avstyra motion från Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.
2. Att detta tjänsteutlåtande lämnas som utbildningsnämndens yttrande till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över en motion som föreslår att utbildningsnämnden ska få i uppdrag att dels kartlägga, dels föreslå åtgärder för att begränsa elevers tillgång till digitala plattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Förvaltningen delar motionärernas grundläggande intention att skolans resurser ska stödja lärandet och bekräftar den utmaning som många lärare upplever med digitala distraktioner. De föreslagna uppdragen, med en inriktning mot tekniska spärrar, bedöms dock vara en ineffektiv och kostsam väg som dessutom motverkar skolans uppdrag att utveckla elevers digitala kompetens. Förslaget är problematiskt ur flera perspektiv: det är tekniskt svårt att underhålla, medför betydande kostnader samt är principiellt och juridiskt tveksamt, bland annat i ljuset av Barnkonventionen.

Motionen hänvisar till Skolverkets PISA-analys, men denna rapports fullständiga slutsatser pekar framför allt på pedagogiska lösningar. Istället för tekniska spärrar betonas vikten av att stärka elevers digitala kompetens och förmåga till självreglering, vilket är en central del av kunskapsuppdraget och har stöd i både skollag och läroplan.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att nämnden avstyrker motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningsförvaltningen bedömer att motionens förslag skulle medföra betydande kostnader. Att implementera, och framför allt löpande administrera, ett heltäckande och ständigt uppdaterat filtreringssystem är resurskrävande. Dessa medel skulle kunna användas mer effektivt för pedagogisk utveckling som stärker lärares digitala didaktik och elevers förmåga till självreglering.

Bedömning ur ekologisk dimension

Utbildningsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Motionens förslag berör kärnan i skolans sociala och demokratiska uppdrag. Skolans roll är att rusta elever för ett aktivt och ansvarsfullt deltagande i ett digitalt samhälle. Detta innefattar att utveckla förmågan till källkritik, självreglering och att göra medvetna val – kompetenser som är avgörande för såväl högre studier som arbetsliv. Att införa tekniska spärrar riskerar att bli kontraproduktivt och motverka detta fostransuppdrag. För elever under 18 år tangerar förslaget även Barnkonventionens artiklar om barns rätt till information. Lösningen på digital distraktion är i grunden social och pedagogisk, inte teknisk.

Samverkan

I förvaltningens samverkansgrupp den 13 oktober 2025.

Bilagor

1. Motion från Axel Darvik (L), Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D) och Kristina Norén Lallo (KD) om utredning av elevers tillgång till nätplattformar som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.

Ärendet

Utbildningsnämnden har av stadsledningskontoret ombetts att yttra sig över motion från Axel Darvik (L) med flera. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 27 oktober 2025.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger grundskolenämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att:

- Översiktligt beskriva i vilken utsträckning elever i Göteborg har tillgång till digitala plattformar och webbplatser under skoltid som inte främjar skolans kunskapsuppdrag.
- Föreslå åtgärder som gör det möjligt att i största möjliga utsträckning säkerställa att elevernas digitala utrustning används i enlighet med skolans kunskapsuppdrag.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Motionen adresserar en reell utmaning. Förvaltningen är väl medveten om att digitala distraktioner är en påtaglig svårighet i lärares vardag och att det från verksamheten efterfrågas effektiva verktyg för att stärka studieron. Förvaltningen bedömer dock att de föreslagna tekniska åtgärderna är problematiska, då de inte utgör ett effektivt stöd för lärarna i deras uppdrag att skapa en god lärmiljö och främja elevernas kunskapsutveckling.

1. Svårigheter med avgränsning

Att avgöra vilka webbplatser som "inte främjar skolans kunskapsuppdrag" är komplext. En webbplats kan vara en distraktion i ett sammanhang och en central läresurs i ett annat. Att skapa och underhålla en statisk spärrlista ("svarthetning") blir därmed godtyckligt och riskerar att oavsiktligt blockera legitimt undervisningsmaterial.

2. Tekniska och ekonomiska hinder

Motionens förslag om att begränsa tillgången till vissa webbplatser är i praktiken svårt att genomföra på ett meningsfullt sätt.

- Höga kostnader: Att implementera och administrera ett heltäckande filtreringssystem är förenat med betydande kostnader, både för inköp av tekniska system och för den löpande administrationen. Dessa resurser skulle kunna användas mer effektivt för pedagogisk utveckling.
- Begränsad effekt: Som motionen själv påpekar kan elever enkelt kringgå skolans nätverk genom att använda sina privata mobiltelefoner. Tekniska spärrar på skolans utrustning får därmed en mycket begränsad effekt.

3. Principiella och juridiska invändningar

Förutom de praktiska hindren finns det tunga principiella och juridiska skäl till varför motionens förslag är problematiskt, särskilt för förvaltningens målgrupp.

- En oproportionerlig åtgärd för gymnasieelever och vuxna: Utbildningsförvaltningen ansvarar för elever från 16 års ålder och uppåt, inklusive vuxenstuderande. Det är avgörande att skilja på den pedagogiska och juridiska kontexten för yngre barn i grundskolan och den som gäller för denna målgrupp. Att generellt begränsa myndiga och nästintill myndiga individers tillgång till information är en oproportionerlig åtgärd som inskränker deras autonomi och ansvar.
- Risk för ökad ojämlikhet: En generell spärr på skolans utrustning riskerar att skapa en ny digital ojämlikhet. För de elever som saknar egna digitala verktyg är skoldatorn den enda vägen till internet. En spärr skulle innebära att dessa elever uteslås från delar av det digitala samhället under hela skoldagen, medan elever med egna resurser förblir opåverkade. Åtgärden skulle därmed slå hårdast mot de elever som är mest beroende av skolans digitala verktyg.
- Konflikt med Barnkonventionen: För de elever som är under 18 år är Barnkonventionen, som är svensk lag, högst relevant. Artikel 13 och 17 slår fast barns rätt att söka, ta emot och sprida information. En bred spärrning av lagliga webbplatser kan utgöra en inskränkning i denna rättighet som inte är proportionerlig i förhållande till syftet att skapa studiero, särskilt när andra pedagogiska metoder finns att tillgå.
- Rapportens begränsningar: Skolverkets rapportförfattare understryker själva att deras resultat gäller för 15-åringar och att "generaliseringar till andra årskurser bör undvikas". Detta, i kombination med det rättighetsperspektiv som Barnkonventionen ger, gör det svårt att applicera rapportens slutsatser som grund för en generell spärrpolicy inom förvaltningens verksamhet.

4. Pedagogiska och organisatoriska lösningar har redan stöd i lag och forskning

Den mest avgörande invändningen är att lösningen på distraktion är pedagogisk och organisatorisk, inte primärt teknisk. Skolorna har redan, med stöd i Skollagen 5 kap. om trygghet och studiero, mandat att utforma de ordningsregler som krävs för en fungerande lärmiljö. Skolverkets PISA-analys ger starkt stöd för att vidareutveckla detta arbete snarare än att införa tekniska spärrar.

- Rapporten varnar för att anta orsakssamband: Motionen bygger på ett antagande om att viss digital användning orsakar sämre resultat. Rapportförfattarna är dock tydliga med att de "inte uttalar oss i termer av orsakssamband".
- Självreglering är nyckeln, inte förbud: Rapportens huvudsakliga slutsats är att elevers förmåga att själva reglera sin användning är avgörande, och att "digital kompetens är en viktig del i skolans uppdrag".
- Fokus på läroplanens demokrati- och kunskapsuppdrag: I läroplanen för gymnasieskolan (Gy25) betonas att elever ska kunna "använda digital teknik på ett ansvarsfullt och säkert sätt". Skolans uppdrag är att rusta eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet och arbetslivet, där förmågan att självständigt hantera digitala verktyg och informationsflöden är en förutsättning. Att avskärma elever

från den digitala verkligheten motverkar direkt detta centrala demokrati- och kunskapsuppdrag.

Utbildningsförvaltningens samlade bedömning

Utbildningsförvaltningen anser att ett mer ändamålsenligt förhållningssätt är att se digitaliseringen som en integrerad del av det pedagogiska uppdraget. De föreslagna åtgärderna är kostsamma, tekniskt ineffektiva och juridiskt tveksamma.

Framför allt är förslagen pedagogiskt kontraproduktiva och saknar stöd i de slutsatser som Skolverket själva drar i den forskning motionen hänvisar till. Komplexiteten i forskningens resultat visar dessutom att en generell spärr är ett alltför trubbigt verktyg. Förvaltningens fokus ligger och bör fortsätta ligga på att stärka det pedagogiska ledarskapet, stödja lärarna i att bedriva en högkvalitativ undervisning och ge elever och studerande de kompetenser som krävs för att navigera i ett digitalt samhälle.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang föreslår Utbildningsförvaltningen att nämnden avstyrker motionen.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Lars Hermansson
Avdelningschef